

Ясінська Олександра Андріївна,

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0809-2483>,

молодша наукова співробітниця,

відділ технологій електронного науково-інформаційного обслуговування

Інститут інформаційних технологій,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: yasinska@nbuv.gov.ua

Інформаційні ресурси з педагогічних наук: представлення в українському та світовому інтернет-просторі

У роботі розглянуті українські і міжнародні електронні інформаційні ресурси на освітнянську тематику. Окреслено ключові тенденції розвитку цифрового педагогічного простору в умовах глобалізації.

Ключові слова: бібліотека, інформаційні ресурси, тематичний інтернет-навігатор, педагогічні науки, інтернет-простір.

Українська педагогічна наука пройшла тривалий шлях і має глибокі звичаї. Зародження і становлення педагогічної думки відбулося ще в епоху Середньовіччя, яке представлене здобутками гуманістів, працями представників братських шкіл, колегіумів, академій, а також наукових внесків видатних педагогів, ім'я яких навічно вписано в історію.

Традиційно паперові носії інформації користувалися великим попитом. Щоб написати наукову роботу, треба було зібрати інформацію з різних книгозбірень та архівів. У сучасних умовах все більшою популярністю користуються джерела відкритого доступу, бо це зручно, швидко і науково. Більшість з молодого покоління науковців віддає перевагу онлайн джерелам і може писати роботи не виходячи з дому, що стало переважно нормою життя. Ще причинами переваги онлайн продуктів над паперовими став ковідний карантин і повномас-

штабне вторгнення, яке змусило віддавати перевагу інтернет ресурсам, через неможливість дістатися до бібліотек фізично. Тому бібліотеки, як осередки науки, переводять більшість своїх послуг в дистанційні формати, верифікують і фільтрують ресурси, допомагаючи користувачам отримати корисну і наукову інформацію.

На основі аналізу світових освітніх платформ, усі ресурси відкритого доступу можна класифікувати за такими критеріями:

Відкриті підручники та книги:

E-Books Directory (<https://www.e-booksdirectory.com/>) – щоденно зростаючий каталог посилань на електронні книги, документи та конспекти лекцій, які є у вільному доступі.

EdEra Books (<https://ed-era.com/>) – український освітній соціальний проєкт, на порталі якого розміщені онлайн-курси, навчальні платформи, освітні ігри, відеолекції та інтерактивна освітня бібліотека..

Відкриті репозиторії:

Twillo (<https://www.twillo.de/en/>) – німецький державний хаб для вищої школи із завантаженням курсів, H5P-модулів та юридичних шаблонів.

OASIS (<https://oasis.geneseo.edu/index.php>) – розумна пошукова система-агрегатор, яка індексує понад 114 якісних світових джерел OER.

Відкриті журнали:

DOAJ (Directory of Open Access Journals – <https://doaj.org/>) – найавторитетніший міжнародний каталог рецензованих наукових журналів із відкритим доступом.

CORE (<https://core.ac.uk/>) – найбільший у світі агрегатор наукових публікацій та дослідницьких статей із відкритих репозиторіїв.

Відкриті аудіовізуальні ресурси:

Academic Earth (<https://academicearth.org/>) – експертний каталог-пошуковик відеолекцій від професорів Гарварду, Стенфорду та MIT.

COERLL (<https://coerll.utexas.edu/coerll/>) – спеціалізовані мовні аудіо- та відеоресурси, подкасти та інтерв'ю з носіями мови від Університету Техасу.

Масові відкриті онлайн курси:

EdEra (<https://ed-era.com/>) – українська студія онлайн-освіти з курсами для НУШ, підготовки до НМТ/ЗНО та соціальних проєктів.

iversity (<https://iversity.org/>) – європейська MOOC-платформа із програмами вищої освіти та можливістю отримання кредитів ECTS.

Освітні пошукові системи:

BASE (<https://www.base-search.net/>) – Білефельдська наукова пошукова система, одна з найбільших за обсягом пошукових систем академічних вебресурсів.

The Mason OER Metafinder (<https://mom.gmu.edu>) – система одночасного пошуку у 23 різних джерелах відкритих освітніх матеріалів.

Серед українських освітніх сайтів слід виділити:

Всеосвіта (<https://vseosvita.ua/>) – це освітня платформа, на якій розміщено матеріали вебінарів, конференцій, курсів. Також ресурс має конструктор для самостійного створення тестів, розробки уроків і збірню методичних джерел.

Дуже схожий за своїм функціоналом освітній проєкт «На Урок» (<https://naurok.com.ua/>). Розроблений для вчителів, має багато безкоштовних матеріалів, онлайн тестів і вебінарів.

Укрліб (<https://www.ukrlib.com.ua/>) – онлайн бібліотека української літератури, містить біографії письменників, твори, стислі перекази.

НБУВ має багато джерел і баз даних, які стануть у нагоді при написанні, дослідженні і вивченні наукових тем. Анотований тематичний навігатор ресурсів Інтернету має в своєму арсеналі посилання на безліч сайтів наукової тематики, зокрема на педагогічну тематику. На 2026 в розділі «Педагогіка» розміщено 190 сайтів. Більшість з них – це посилання на сторінки журналів, освітні платформи, архіви, актуальна інформація щодо роботи ресурсів, їх наповнення.

Отже, інформаційні джерела з педагогіки в глобальній і локальній інтернет спільнотах розподілені між репозиторіями, фондами книгозбірень і архівами платформ і сайтів. Їх мета створити комфортні умови і відкритий до-

ступ для науковців. Саме бібліотеки забезпечують доступ до джерел і баз даних інтегруючи локальні наукові дослідження для світової спільноти.

З цифровізацією науки, педагогічний простір стає більш маневренішим і пристосованим, це в свою чергу, просуває створення персоналізації для кожного науковця. Роль бібліотек в цьому випадку трансформується з традиційних книгозбірень до хабів, що надають вільний доступ до електронних ресурсів у всьому і в умовах глобалізації.

Oleksandra Yasynska,

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0809-2483>,

Junior Researcher,

Department of Technologies of Electronic Scientific and Information Service,

Institute of Information Technologies,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

e-mail: yasinska@nbuv.gov.ua

Information resources on pedagogical sciences: presentation in the Ukrainian and global Internet space

The paper examines Ukrainian and international electronic information resources on educational topics. Key trends in the development of the digital pedagogical space in the context of globalization are outlined.

Keywords: library, information resources, thematic Internet navigator, pedagogical sciences, Internet space.